

VAPAATA SIVISTYSTYÖTÄ KOSKEVAA TAI SIVUAVAA KIRJALLISUUTTA

Ennen 1990-lukua julkaistua

Väitöskirjat

Alanen, A. 1969. Edistävä ja viihdyttävä opintokerhotoiminta: tutkimus aikuisten vapaista ryhmäopinnoista sosiaalisen osallistumisen muotona. Tampere: Tampereen yliopisto.

Muut julkaisut ja kirjoitukset

Alanen, A. 1986. Johdatus aikuiskasvatukseen. Helsinki: Yleisradio/Opetusohjelmat.

Harva, U. 1955. Aikuiskasvatus. Johdanto aikuiskasvatuksen teoriaan ja työmuotoihin Suomessa. Helsinki: Otava.

Vapauden vankina. Sata vuotta kansanopisto-toimintaa Suomessa. 1989. Helsinki: Suomen kansanopistoyhdistys–Finlands folkhögskolförening r.y

Sederlöf, Heikki. 1984. Selvitys kansanopiston opiskelijain koulutus- ja uravalinnoista.

Opetusministeriön työryhmien muistioita. 1984:40. Helsinki:Opetusministeriö.

Siljander, P. 1982. N. F. S. Grundtvigin sivistysidea ja kansanopiston kasvatustavoitteet. Oulun yliopisto.

1990-luku

Väitöskirjat

Järvinen, E. 1993. Niilo Liakan sivistysnäkemys ja vapaan sivistystyön tehtävä. Tampereen yliopisto.

Leistevuo, A. 1998. Sosiaaliset motiivit ja sosiaalinen toiminta aikuisopiskelussa: kansalaisopiston opintoryhmiä koskeva empiirinen tutkimus. Tampere: Tampereen yliopisto.

Raninen, I. 1994. Herännäisyyskasvatus kansanopistoissa vuosina 1950–1984. Helsinki.

Sihvonen, J. 1996. Sivistystä kaikille vai valituille? Kansalaisopistotoiminnan kehitys vapaasta kansanvalistustyöstä maksupalveluun. Tampereen yliopisto.

Tuominen, V. 1998. 'Käy hehkuvien rinnoin, mielin puhtahin...': kansanopistohankkeet Pohjois-Karjalassa vuosina 1890-1934. Joen-suun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja; 47.

Arviointiraportit, selvitykset yms.

Heikkilä, A. 1995. Oppimisen kevyt väylä. Kansalaisopistotoiminta, talous ja maksupolitiikka. Suomen kunta-liitto.

Yrjölä, P. (toim.) 1996. Kansalaisopiston tila. Opetushallitus. Arviointi 3/96.

Rosenius, A. 1999. Kansalaisopistojen itsearviointihankkeet vuonna 1997. Opetushallitus?

Yrjölä, P. 1997. Opintokeskusten arviointi 1997. Opetushallitus. Arviointi 4/97.

Muut julkaisut ja kirjoitukset

Aaltonen, R. & Tuomisto, J. 1991. Valistus, sivistys, kasvat. Vapaan sivistystyön 32. vuosikirja.

Aikuiskoulutuksen arviointi. Panoraamoja ja lähikuvia. 1995. Aikuiskasvatuksen 36. vuosikirja. Helsinki: Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura.

Bergstedt, B. 1998. Den livsupplysande texten. En läsning av N F S Grundtvigs pedagogiska skrifter. Stockholm: Carlsson.

Grönholm, C. 1995. Adult education - passionate learning. Worldview. Anatomy, Scope. Ekenäs: Fonda Publishing.

Huuhka, K. 1990. Kansalais- ja työväenopistotoiminnan historia 1899-1979. KTOL. Jyväskylä.

Kajanto, A. (toim) 1993. Aikuisten oppimisen uudet muodot. Kohti aktiivista oppimista. Vapaan sivistystyön 34. vuosikirja. Kansanvalistusseura.

Karsikas, A. 1990. Kuvat ja kuvantekijät. Valtiovallan ja kansalaisopistolaitoksen suhteet vuosina 1898-1979 ja opistojen tehtäväkuvan muuttuminen vuosina 1946-1979. Orivesi:Aikuiskasvatus Kustannus Oy.

Kiviranta, K. 1998. Miesnäkökulma kansalais-opisto-opiskelussa. Tampereen yliopisto.

Korsgaard, O. 1997. Kampen mot lyset. Dansk voksenoplysning gennem 500 år. Gyldendal.

Niemelä, S. 1999. Vapaa sivistystyö 2000-luvun kynnyksellä. Helsinki: Kansanvalistus-seura.

Sallila, P. & Niemelä, S. (toim.) 1999. Sivistys-työ osaamisyhteiskunnassa. Aikuiskasvatuksen 40. vuosikirja. Kansanvalistusseura.

Sallila Pekka, Vaherva Tapio (toim.) 1998. Arkipäivän oppiminen. Aikuiskasvatuksen 39. vuosikirja. Kansanvalistusseura.

Sihvonen, J. 1996. Onko vapaat sivistystyöt tehty? Tutkimus kansalaisopistojen sopeutumisesta yhteiskunnallisiin muutoksiin. Tampereen yliopisto.

Sjöberg, J. 1995. Det fria bildningsarbetets pedagogiska territorium - en studie av en vuxenutbildningsforms ideologi, funktioner och existensberättigande utgående från den systematiska pedagogiken. Åbo Akademi

Tukiainen, K. 1999. Kansanopiston opiskelijoiden opintomotivaatio ja opiskelun mielekkyykokemukset. Joensuun yliopisto.

Tuomisto, J. 1994. Aikuiskasvatuksen perusaineita. Tampereen yliopisto.

2000-luku**Väitöskirjat ja lisensiaatintyöt**

Ahonen, Helena. 2008. Rehtoreiden kertoma johtajuus ja johtajaidentiteetti. Jyväskylä studies in education, psychology and social research;352. Jyväskylän yliopisto.

Jaatinen, Aino. 2007. Teaching English to Elderly Learners. Authentic interaction at The Golden Memories Hotel'. Jyväskylän yliopisto.

Jokinen, Jyrki. 2001. Aikuisopettajan identiteetti: yksinäisestä sankariopettajasta tiimiytyneeseen yrittäjään. Tampereen yliopisto.

Korpivaara, Varpuliisa. 2009. Opintokeskuksen itsearviointi - muuttuko sana toiminnaksi? Acta Universitatis Lappeensis 156. Lapin yliopisto.

Koskinen, Helena. 2003. Pohjoismaisilta juurilta kohti maailmanlaajuista toimijuutta? Suomalaisen kansanopiston toimintakulttuuri ja sen kansainvälisyys 2000-luvun alussa. Tampereen yliopisto.

Lang, Tarja. 2011. Myyttisestä sankarirehtorista opistoäidiksi ja manageriksi. Sukupuolen näkökulma kansalais- ja työväenopiston johtajuuteen. Helsingin yliopisto. Käyttätymistieteiden laitos.

Lappalainen, Eeva-Maija. 2005. Kulttuurisesti sensitiivinen opettajuus. Käden, kielen ja kulttuurin oppimisen yhdistäminen maahanmuuttajien koulutuksessa ja opettajan kasvupolulla. Oulun yliopisto.

Mylläri, Terttu. 2006. Mielikuvat transformatiivisen oppimisen välineenä: Tutkimus mielikuvaoppimisesta luontevan esiintymistavan löytämiseksi. Helsingin yliopisto, käyttätymistieteellinen tiedekunta, kasvatustieteen laitos.

Nivala, Elina. 2008. Kansalaiskasvatus globaalin ajan hyvinvointiyhteiskunnassa. Kansalaiskasvatuksen sosiaalipedagoginen teoriakehys. Snellman-instituutin A-Sarja 24/2008. Kuopion yliopisto.

Oravakangas, Aini. 2005. Koulun tuloksellisuus? Filosofisia valotuksia koulun tuloksellisuuden problematiikkaan suomalaisessa yhteiskunnassa. Chydenius-instituutin tutkimuksia 2/2005.

Parjo, Oili. 2002 Kotikasvatus koko kansan asiaksi: kotikasvatusyhdistyksen perustaminen ja toiminnan ensimmäinen vuosikymmen 1907-1917. Helsingin yliopisto.

Pollari, Pirkko. 2010. Vapaan sivistystyön opettajat tieto- ja viestintätekniikan kieltenopetuskäytön kehittäjinä. Itä-Suomen yliopisto, Filosofinen tiedekunta.

Tuomola-Karp, Päivi. 2005. Laatu luottamuksen rakentamisena – laatukäsitys kansanopistossa. Helsingin yliopisto.

Arviointiraportit, selvitykset yms.

Hamadi, A. 2001. ”Hyvää helvetin halvalla” Kansalaisopistotoiminnan vaikuttavuus KAIKU–projektin I osa. Tampere: Tehokopiointi Oy.

Kansanopistojärjestelmä. Tarkastushavaintojen kokoomaraportti. Erillisliite tarkastuskertomukseen 81/2004. Valtiontalouden tarkastusvirasto

Klemelä, K. 2000. ”Mä näen et se kuuluu peruspalveluun” Varsinaissuomalaisten kansalaisopistojen asema, vaikuttavuus ja merkitys kuntapäätäjien näkökulmasta. Turku: Turun suomenkielinen työväenopisto.

Lemettinen, Pentti & Autio, Johanna. 2006. Ammatillinen koulutus – salarakas vai käenpoikanen kansanopistopesässä. Ammatillista koulutusta järjestävien kansanopistojen kehittämisselvitys. Suomen Kansanopistoyhdistys. Finlands Folkhögskolföreningen ry

Manninen, J., Luukannel, S. 2008. Omaehtoisen aikuisopiskelun vaikutukset. Vapaan sivistystyön opintojen merkitys ja vaikutukset aikuisten elämässä. Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö. Vantaa.

Määttä, J. & Yrjölä, P. 2001. Perinteen ja nykyajan puristuksessa. Kansanopistojen arviointi. Opetushallitus. Arviointi 10/2001.

Niemivirta, Markku. 2002. Valmiuksia, virikkeitä vai vaihtelua? Kansanopisto-opiskelijan motivaatio ja opiskelukokemukset. Arviointi 1/2002. Opetushallitus.

Poikela, E., Granö, M., Keurulainen, H., Kuusipalo, P., Silvennoinen, P., Jokinen, J., Knubb-Manninen, G., Silvennoinen, H. 2009. Vapaan sivistystyön opetushenkilöstön kelpoisuus, osaaminen ja työolot. Koulutuksen arviointineuvoston julkaisuja 42. Jyväskylä.

Törrönen, Anneliina, Kirstinä, Anna, 2006. Yhteisöllisyyden sytykkeitä. Selvitys vapaan sivistystyön mahdollisuuksista vetäytyvien kansalaisten sitouttamisessa yhteiskuntaan. Oikeusministeriö.

Vaherva, T. Malinen, A., Moisio, A., Raivola, R., Salo, P., Kantasalmi, K., Kamppi, P., Silvennoinen, H. 2006. Vapaan sivistystyön oppilaitosrakenne ja palvelukyky. Koulutuksen arviointineuvoston julkaisuja 16. Jyväskylä.

Tapio Vaherva, Anita Malinen, Antti Moisio, Reijo Raivola, Petri Salo, Paula Kuusipalo, Heikki Silvennoinen, Kaisa Vaahtera. 2007. Vapaan sivistystyön vaikuttavuus ja suuntaviivaopinnot. Koulutuksen arviointineuvoston julkaisuja 25. Jyväskylä.

Muita julkaisuja, artikkeleita ja kirjoituksia

Aikuiskasvatus tutkijoiden silmin – tutkimusta 2000-luvun taitteessa. 2003. Aikuiskasvatuksen vuosikirja. Kansanvalistusseura.

Antikainen, A. & Kauppila, J. 2000. Oppivan ihmisen kertomus: koulutussukupolvet ja vapaan sivistystyön tulevaisuus. Aikuiskasvatus, 20 (1), 12-22.

Folkbildning.net. En antologi om folkbildningen och det flexibla lärandet. 2001. Folkbildningsrådet & Distum. Stockholm.

Halme Anna. 2003. Eteen eestä ihanteen. Lahden kansanopiston juhlakirja. Kansanvalistusseura.

Hansen Niels Buur, Korsgaard Ove, Bergstedt Bosse (toim.) 2002. Demokratia ja vapaa sivistystyö. Pohjoismaiset ideat ja 2000-luvun todellisuus. Kansanvalistusseura.

Harju, A. 2003. Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Kansanvalistusseura.

Heikkinen, A (toim.). 2005. Aikuiskasvatuksen tutkimuspolut. Kansanvalistusseura.

Jaatinen, A. 2003. Kuinka opettaa englantia ikäihmisille? Toimintatutkimus opettajan oman työn kehittämisen välineenä. Teoksessa Manninen & Kauppi & Puurula & Kontiainen (toim.) Aikuiskasvatus tutkijoiden silmin - tutkimusta 2000-luvun taitteessa. Kansanvalistusseura.

Kansanopistokirja. 2005. Toim. Sari Virtanen ja Ville Marjomäki. Helsinki: Kansanvalistus-seura

Kantasalmi, Kari. 2010. Kesäyliopistolaitos alueellisena ilmiönä. Aikuiskasvatus 3/2010

Koivunen, U. (toim.) 2001. Kokonaisuutta etsimässä. På jakt efter helheten. Kansanvalistusseura. Helsinki.

Korsgaard, O., Walters, S. & Andersen, R. (eds.). 2001. Learning for Democratic Citizenship. Association for World Education and the Danish University of Education.

Koskela, J. 2009. Opintokerho pedagogisena toimintana. "Oppivan vertaisryhmän" kehittämisen problematiikkaa. Aikuiskasvatus 1, 58-63.

Kurki, L. & Nivala, E. 2006. Hyvä ihminen ja kunnan kansalainen. johdatus kansalaisuuden sosiaalipedagogiikkaan. Tampereen yliopisto.

Manninen, J., Mannisenmäki, E., Luukannel, S., Riihilä, S. 2003. Elinikäisen oppimisen tuska ja kurjuus? Aikuisten koulutusta ja oppimista koskevat mielikuvat. Raportteja ja selvityksiä 42. Helsingin yliopiston tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia

Manninen, Jyri. 2010. Sopeuttavaa sivistystyötä? Aikuiskasvatus 3/2010

Mattila-Aalto, Minna. 2009. Kuntoutusosallisuuden diagnoosi - Tutkimus entisten rappiokäyttäjien kuntoutumisen muodoista, mekanismeista ja mahdollisuuksista. Kuntoutussäätiön tutkimuksia 81/2009. Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta.

Nest, M. 2005. Kansan, sivistyksen tähden. Severi Nuorman vaiheita kansallisen murroksen vuosina. Pilot-kustannus. Tampere.

Niemelä, S. 2002. Kansansivistyksen kadottaminen. Aikuiskasvatus 22 (2), 84-91.

Niemelä, S. 2008. Sivistystyö. Maaseudun Sivistysliitto jne. Helsinki.

Niemelä, S. 2009. Alamaisesta kansalaiseksi: kansalaisopinnot ja sivistyspedagogiikka. Teoksessa Filander, K. & Vanhalakka-Ruoho, M. (toim.) Yhteisöllisyys liikkeessä - Aikuiskasvatuksen 48. vuosikirja. Kansanvalistusseura. (Ilmestyy marraskuussa 2009.)

Niemelä, S., Luutonen, M. (toim.) 2004. Taitava ihminen, toimiva kansalainen. Aikuisopiskelun motiiveja ja merkityksiä. Kansanvalistusseura.

Poikela, Esa & Silvennoinen, Heikki. 2010. Vapaa sivistystyö: tarve, tehtävä ja hyöty. Aikuiskasvatus 3/2010

Riikonen Virve (toim.) 2003. Valistuksesta tietämysyhteiskuntaan. Kansanvalistusseura.

Sallila Pekka (toim.) 2000. Oppiminen ja ikääntyminen. Aikuiskasvatuksen 41. Vuosikirja. Kansanvalistusseura.

Sallila Pekka (toim.) 2003. Elämänlaajuinen oppiminen ja aikuiskasvatus - Aikuiskasvatuksen 44. vuosikirja

Sallila Pekka, Kalli Pekka (toim.) 2001. Verkot ja teknologia aikuisopiskelun tukena. Aikuiskasvatuksen 42. vuosikirja. Kansanvalistus-seura.

Sallila Pekka, Malinen Anita (toim.) 2002. Opettajuus muutoksessa - Aikuiskasvatuksen 43. vuosikirja. Kansanvalistusseura.

Salo, P. & Suoranta, J. 2002. Sivistyksellinen aikuiskasvatus. Kansanvalistusseura.

Sandqvist, H-M. 2009. Kokemuksellinen taidekasvatus; Kokemuksia ja ajatuksia oppimisesta ja taideopettajuudesta aikuisten erityisopiskelijoiden opettajana. Aikuiskasvatus 2, 142-147.

Sarja, J. 2002. Folkbildning och didaktik. En studie av didaktiska principer inom fritt bildningsarbete. Åbo Akademi 3

Sivistystyön itseymmärrys. Tekstejä järjestöllisestä sivistystyöstä. 2004. Kansan Sivistys-työn Liitto.

Sylvander, T. 2000. J.V. Snellmanin sivistyskäsitys ja sivistyspoliittinen näkemys. Tampereen yliopisto.

Toiviainen, T. 2002. Vapaan sivistystyön visiot. Castrénilaista laatuviiniä uusissa tammi-tynnyreissä. Helsingin kaupunginsuomenkielinen työväenopisto.

Tuomisto, J., Salo, P. (toim.). 2006. Edistävä ja viihdyttävä aikuiskasvatus – Aulis Alanen aikuisopetuksen laatua etsimässä. Tampereen yliopistopaino.

Valkonen, Emilia & Kauppila, Juha. 2010. Sivistyksen keitaasta formulatalliksi? Kansalaisopistojen henkilökunnan kokemuksia markkinaperustaisesta aikuiskasvatuspolitiikasta. Aikuiskasvatus 3/2010

Wallén, B. (red.) 2000. Kunsakapens knytkalas – finlandssvensk studieverksamhet under 80 år. Studiecentralen Svenska studieförbund.

Wallén, B. 2005. Kyllä kansalaisuudelle – aloitteita ja esimerkkejä Pohjolasta. Kansanvalistusseura.

Wallén, B., Granö, M. 2003. Att bli något eller någon. En finlandssvensk folkbildningsodysé.

Vapaan sivistystyön tutkimustietokanta (tietokantaan on kerätty tietoja 2000-luvulla tehdyistä vapaata sivistystyötä koskevista tutkimuksista ja opinnäytetöistä)

- http://vsop-php.vsy.fi/vsy_search.php

Suomalaisia vapaan sivistystyön (ja aikuiskoulutuksen) lehtiä:

- KansanOpisto www.kansanopistot.fi/lehti/
- verkkolehti Sivistys www.sivistys.net
- Aikuiskasvatus www.kansanvalistusseura.fi/kauppa/
- LLinE – Lifelong Learning in Europe www.kansanvalistusseura.fi/kauppa/